

Yttrande

Datum 2021-01-26

Diarienummer RS 2020-06269

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Maria Talja

Telefon: 072-207 31 29

E-post: maria.talja@vgregion.se

Till regeringskansliet

Remissyttrande om ett särskilt hedersbrott SOU 2020:57

Ett särskilt hedersbrott

Västra Götalandsregionen instämmer med förslaget om att införa en särskild brottstyp som tar sikte på hedersrelaterade gärningar, i enlighet med utredningens förslag om ett Hedersbrott i BrB 4 kap. 4b §.

Västra Götalandsregionen anser i likhet med utredarna att införandet av ett särskilt hedersbrott sänder ut viktiga signaler om att samhället ser strängt på hedersrelaterat våld. Det finns flera goda skäl till att hedersbrottet konstrueras på samma sätt som fridskränkingsbrotten och har samma straffskala som dem.

Det är positivt att utredningen tydliggör att en aspekt som skiljer hedersbrott från kvinnofrids- och fridskränkingsbrotten är att det inte krävs att brottsoffret och gärningspersonen ska vara närstående vid hedersbrott vilket krävs av de andra brottstyperna.

Västra Götalandsregionen anser även att det är bra att straffet för överträdelse av kontaktförbud skärps.

Hälso- och sjukvårdens möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till brottsutredande myndighet

Västra Götalandsregionen ser också positivt på förslaget att sjukvården ska få lämna ut sekretessbelagd uppgift om målsäganden till brottsutredande myndighet. En sådan lagändring skulle öka hälso- och sjukvårdens möjligheter att agera vid misstanke om brott och bistå det straffrättsliga systemet med stödbevisning.

Forskning visar att våldsutsatta ofta förminskar hur allvarligt våldet är och sin egen utsatthet så länge våldet pågår. Därför ser de inte våldet mot dem som tillräckligt allvarligt för att polisanmälas. Om hälso- och sjukvården ges möjlighet att polisanmäla fridskränkingsbrotten utan samtycke kan de agera mot brott,

även när brottsoffret själv inte är redo för en polisanmälan. Forskning visar även att en polisanmälan från hälso- och sjukvården kan bidra till att den våldsutsatta förstår allvaret i situationen. Lagändringen kan också vara bra i fall där våldsutsatta personer egentligen vill att våldsutövare ska ställas till svars för sina handlingar, men inte själv vågar göra en anmälan eller vill att det ska framgå att hen samtyckt till uppgiftslämnandet. Om uppgifter får lämnas ut utan våldsutsatta personers samtycke, innebär det en något minskad risk att de själva behöver stå till svars inför våldsutövare för att de samtyckt till utlämnande av uppgifterna och till polisanmälan. Som utredarna påpekar förekommer det att våldsutövare pressar våldsutsatta personer till att inte medverka i brottsutredningen.

Västra Götalandsregionen bedömer att förslaget inte hotar tilliten till hälso- och sjukvårdens sekretess om patientuppgifter. Det finns en önskan hos befolkningen att hälso- och sjukvården samverkar med polis och bidrar till att utreda dessa brott. Västra Götalandsregionen bedömer att förslaget balanserar integritetsskydd för våra patienter och rättssäkerhet för invånarna.

För Folktandvården inom Västra Götalandsregionen innebär förändringen i praktiken ingen skillnad mot idag. I polisens begäran om rättsintyg ska de ange om de fått patientens samtycke till att tandvården lämnar ut uppgifterna. Om samtycke saknas får tandvården, precis som idag, lita på polismyndighetens bedömning. Om tandvården ändå känner oro kan anställda alltid konsultera en regionjurist för hjälp med bedömning om uppgifter ska lämnas ut eller inte, precis som idag.

Förtals- och förolämpningsbrott ska kunna ingå

Västra Götalandsregionen instämmer med förslaget om att förtals- och förolämpningsbrott ska kunna ingå i grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, hedersbrott och olaga förföljelse.

Det är en brist att förtals- och förolämpningsbrott idag inte ingår i fridskränkingsbrotten och olaga förföljelse. Förtal, beskyllningar, nedsättande uttalanden och förödmjukande beteenden är vanligt förekommande vid de typer av upprepat våld mot närstående som fridskränkingsbrotten, olaga förföljelse och hedersbrottet är avsedda att motverka.

Analys utifrån de mänskliga rättigheterna

Det saknas genomgående kopplingar och analys utifrån de mänskliga rättigheterna i betänkandet. Detta gäller särskilt att kopplingar till barnkonventionen borde synliggöras eftersom både personer som utsätts och personer som utövar våld kan vara barn. Eftersom hedersbrott också är kollektiva kan barn vara berörda på olika sätt. De kan vara passivt berörda när deras familjemedlemmar utövar eller drabbas av hedersbrott eller aktivt genom att de har kännedom om brotten, ser eller utövar brotten eller drabbas av hedersvåld.

Barn kan även drabbas då en eller flera närstående döms vilket påverkar barns vardag. Detta nämns endast kort utifrån föräldrabalken vad gäller en vårdnadshavare som döms till kontaktförbud. Därför krävs att fler aspekter av den föreslagna lagen om hedersbrott granskas utifrån barnkonventionen samt att en prövning av barnets bästa genomförs innan lagen stiftas.

Johnny Magnusson
Ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör